

RJ-Uiting 2024-20: Stand van zaken duurzaamheidsrapportering en implementatie EU CSRD in de Nederlandse wetgeving

<i>Hoofdstuk RJ</i>	<i>400 ‘Bestuursverslag’</i>
<i>Alinea’s</i>	<i>Diverse hoofdstukken</i>
<i>Hoofdstuk RJk</i>	<i>N.v.t.</i>
<i>Alinea’s</i>	<i>N.v.t.</i>
<i>Status</i>	<i>Vooraankondiging nieuwe alinea’s in Richtlijnen</i>
<i>Publicatiedatum RJ-Uiting</i>	<i>8 oktober 2024</i>
<i>Voorgestelde ingangsdatum</i>	<i>1 januari 2025</i>

Inleiding

Voor wie is deze RJ-Uiting relevant en waartoe dient zij?

Deze informatieve RJ-Uiting is (onder meer) relevant voor organisaties van openbaar belang (waaronder beursvennootschappen, banken en verzekeraars) en grote ondernemingen en banken/verzekeraars (niet zijnde organisaties van openbaar belang).

Doel van deze RJ-Uiting

In deze RJ-Uiting wordt ingegaan op het raamwerk voor duurzaamheidsrapportering (voortvloeiend uit de EU-Richtlijn Duurzaamheidsrapportering; *Corporate Sustainability Reporting Directive* – hierna: CSRD) en hoe deze naar verwachting in de Nederlandse wet- en regelgeving zal worden geïmplementeerd. De implementatie had uiterlijk op 6 juli 2024 afgerond moeten zijn, maar dit is in Nederland nog niet het geval. Bij publicatie van deze RJ-Uiting is nog niet duidelijk wanneer dat wel het geval zal zijn.

De Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ) beoogt met deze RJ-Uiting te informeren over de aankomende rapportageverplichtingen en is voornemens om nadat de implementatie van de CSRD is afgerond een RJ-Uiting te publiceren waarin voorstellen worden gedaan voor de benodigde wijzigingen in (met name) hoofdstuk 400 ‘Bestuursverslag’.

Achtergrond en inhoud

1. *CSRD en de European Sustainability Reporting Standards (ESRS)*

De CSRD betreft een ingrijpende uitbreiding van regels in bestaande EU-Richtlijnen, waaronder de EU-jaarrekeningrichtlijn, en heeft tot doel om de kwaliteit en vergelijkbaarheid te verbeteren van rapportering door ondernemingen over duurzaamheid, ook bekend als ‘Environmental, Social and Governance’-informatie.¹ Om nader invulling te geven aan het met de CSRD geïntroduceerde wettelijke raamwerk, heeft de Europese Commissie op 31 juli 2023 een eerste set van gedetailleerde verslaggevingsstandaarden voor duurzaamheidsrapportering vastgesteld, in de vorm van rechtstreeks werkende Europese (uitvoerings)verordeningen, de ESRS.²

De RJ is via directe participatie in EFRAG en via de (voorbereidende) werkzaamheden van de RJ-werkgroep Duurzaamheidsverslaggeving nauw betrokken bij de ontwikkeling van de ESRS. De RJ heeft er nadrukkelijk voor gekozen om de ontwikkeling van deze ESRS vanuit het Nederlands perspectief te stimuleren en te beïnvloeden, en zal niet zelfstandig (eigen) ‘Nederlandse’ richtlijnen voor duurzaamheidsverslaggeving ontwikkelen. Dit mede om de doelstelling van (internationale) verslaggevingsstandaarden en connectiviteit van duurzaamheidsrapportering alsmede een gelijk speelveld, ook binnen de EU, te ondersteunen. De RJ kan wel aanbevelingen doen of verduidelijkingen geven voor praktische toepassing indien dit nodig wordt geacht na de implementatie in de Nederlandse wetgeving.

2. *Nederlandse implementatie bij wet en algemene maatregel van bestuur*

Zoals hierboven al aangegeven, is de implementatie van de CSRD in de Nederlandse wetgeving nog niet voltooid. Het is de bedoeling dat die in twee stappen zal plaatsvinden. De eigenlijke verplichting van de rechtspersoon om een duurzaamheidsrapportering op te nemen in (een specifiek deel van) het bestuursverslag, zal worden neergelegd in het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering (een algemene maatregel van bestuur; hierna: Implementatiebesluit).³ Deze RJ-Uiting is gebaseerd op het ontwerp-Implementatiebesluit dat in juni 2024 is aangeboden aan de Eerste Kamer en de Tweede Kamer (de zogenoemde ‘voorhangprocedure’).⁴ De RJ heeft op deze versie (en ook al op een eerdere consultatieversie) van het ontwerp-Implementatiebesluit gereageerd, zie daarvoor de RJ-website.⁵ De (al dan niet gewijzigde versie van) het Implementatiebesluit zal, na afronding van de voorhangprocedure in het parlement, ter advisering aan de Raad van State worden voorgelegd.

Daarnaast zullen via de Wet implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportering overige onderwerpen wettelijk worden geregeld, zoals het voorgeschreven assurance-onderzoek van de duurzaamheidsrapportering en de wijze van openbaar maken van duurzaamheidsrapportering als

---

¹ Richtlijn (EU) 2022/2464 van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2022 tot wijziging van Verordening (EU) nr. 537/2014, Richtlijn 2004/109/EG, Richtlijn 2006/43/EG en Richtlijn 2013/34/EU, met betrekking tot duurzaamheidsrapportering door ondernemingen, *PbEU* 2022, L 322.

² Gedelegeerde Verordening (EU) 2023/2772 van de Commissie van 31 juli 2023 tot aanvulling van Richtlijn 2013/34/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft standaarden voor duurzaamheidsrapportage, *PbEU* 2023, L 22.12.2023.

³ Het Implementatiebesluit is gebaseerd op artikel 2:391a BW, dat op 30 december 2023 is geïntroduceerd via de Implementatiewet Richtlijn openbaarmaking winstbelasting (Stb. 2023, nr. 517).

⁴ Zie: *Kamerstukken Staten-Generaal*, vergaderjaar 2023–2024, 26 485, B/nr. 437. Naar aanleiding daarvan vindt op het moment van publicatie van deze RJ-Uiting nog schriftelijk kameroverleg plaats.

⁵ www.rjnet.nl

onderdeel van het bestuursverslag.⁶ De Raad van State heeft het daartoe strekkende ontwerp-wetsvoorstel in juni 2024 ontvangen en heeft in augustus 2024 zonder inhoudelijke opmerkingen geadviseerd om het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer in te dienen.⁷

Toepassingsgebied en inwerkingtreding

De verplichting om een duurzaamheidsrapportering op te nemen, zal gefaseerd in werking treden, afhankelijk van de aard en de omvang van de betreffende rechtspersoon. De bepalingen rondom reikwijdte en inwerkingtreding van de verplichting zijn gedetailleerd, maar komen samengevat hierop neer:

	Toepassingsgebied	Verslagjaren die aanvangen op of na
a.	(i) Grote ⁸ ondernemingen ⁹ met een beursnotering in de EU/EER ¹⁰ en (ii) Grote banken/verzekeraars ¹¹ , (i) en (ii) beide met (gemiddeld over het boekjaar) meer dan 500 werknemers	1 januari 2024
b.	(i) Overige grote ondernemingen, (ii) Overige grote banken/verzekeraars (ongeacht rechtsvorm)	1 januari 2025
c.	(i) Middelgrote en kleine ondernemingen, en (ii) Middelgrote en kleine banken/verzekeraars (i) en (ii) beide met een beursnotering in de EU/EER, en (iii) Bepaalde kleine en niet-complexe (krediet-)instellingen ¹² en (her)verzekeringsscaptives ¹³	1 januari 2026 (met optie voor vrijstelling over verslagjaren 2026 en 2027)

⁶ Zie: [Wet tot implementatie richtlijn duurzaamheidsrapportage door ondernemingen | Overheid.nl | Wetgevingskalender](#)

⁷ Zie: <https://www.raadvanstate.nl/adviezen/@144254/w06-24-00139-iii/>

⁸ Als ‘groot’ geldt de rechtspersoon met een omvang boven twee van de drie criteria genoemd in art. 2:397 leden 1 en 2 BW.

⁹ Met ‘ondernemingen’ wordt in deze RJ-Uiting bedoeld op de in het Implementatiebesluit gedefinieerde ‘vennootschappen’ (NV’s, BV’s, bepaalde Vof’s en bepaalde CV’s als omschreven in artikel 2:360 lid 2 BW), die al dan niet als moedermaatschappij aan het hoofd staan van een groep.

¹⁰ Het Implementatiebesluit hanteert een andere kring van beursvennootschappen dan de definitie van organisaties van openbaar belang (hierna: OOB’s) in artikel 2:398 lid 7 onder a BW, waar het gaat om *rechtspersonen* met effecten die zijn toegelaten tot de handel op een gereglementeerde markt van een *EU-lidstaat*.

¹¹ Met ‘banken/verzekeraars’, ook al dan niet als moedermaatschappij aan het hoofd van een groep, wordt hier bedoeld op de organisaties van openbaar belang (hierna: OOB’s) als bedoeld in artikel 2:398 lid 7 onderdelen b en c BW, waarnaar het Implementatiebesluit verwijst. Voor de volledigheid zij erop gewezen dat die definities van OOB’s in artikel 2:398 lid 7 BW afwijken van de OOB’s zoals gedefinieerd in artikel 1 onder I Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties).

¹² Als gedefinieerd in Verordening (EU) Nr. 575/2013 betreffende prudentiële vereisten voor kredietinstellingen, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/2024-01-09>

¹³ Als gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2009/138/EG betreffende de toegang tot en uitoefening van het verzekerings- en het herverzekeringsbedrijf (Solvabiliteit II), <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj>. De bedoelde (her)verzekeringsscaptives zijn eigendom van een onderneming (niet zijnde een (her)verzekeringsonderneming) en hebben tot doel (her)verzekeringsdekking te bieden uitsluitend voor de risico’s van de onderneming(en) van de groep waarvan ze deel uitmaken.

d.	Grote dochtermaatschappijen, alsmede bepaalde bijkantoren (zonder rechtspersoonlijkheid), die deel uitmaken van de groep van een uiteindelijke holding van buiten de EU/EER met op groepsniveau meer dan € 150 miljoen netto-omzet in de EER ¹⁴	1 januari 2028
----	--	----------------

Het ontwerp-Implementatiebesluit is *niet van toepassing* op:

- Andere entiteiten dan NV's, BV's, bepaalde Vof's en bepaalde CV's¹⁵. Gedacht kan worden aan coöperaties, stichtingen (waaronder stichting pensioenfondsen), verenigingen en woningcorporaties;
- Beleggingsinstellingen en instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe)¹⁶,
- Beheerders van beleggingsinstellingen en van icbe's en beleggingsondernemingen die individuele vermogens beheren (voor zover het gaat om beheer voor klanten).

Voorts kunnen onder bepaalde voorwaarden worden *vrijgesteld* van de verplichting een duurzaamheidsrapportering op te nemen:

- De dochtermaatschappij¹⁷ waarvan de gegevens zijn opgenomen in een geconsolideerde duurzaamheidsrapportering van (i) een moedermaatschappij die valt onder het recht van een EU/EER (lid)staat, of (ii) een andere (buitenlandse) moedermaatschappij die gelijkwaardige duurzaamheidsrapporteringsstandaarden volgt;¹⁸ en
- De moedermaatschappij die tevens een dochtermaatschappij als bedoeld in de tabel onder a is.

De vrijgestelde dochtermaatschappij dient beperkte nadere informatie in haar bestuursverslag op te nemen (tenzij een bestuursverslag ontbreekt vanwege toepassing van de vrijstelling van artikel 2:403 BW), zoals verwijzingen met een weblink naar de duurzaamheidsrapportering van de betreffende moedermaatschappij.

De vrijstelling geldt *niet* voor 'grote' dochtermaatschappijen met een beursnotering in de EU/EER.

Inhoud duurzaamheidsrapportering

Het ontwerp-Implementatiebesluit verplicht ondernemingen om te rapporteren over een breed scala aan duurzaamheidskwesties: ecologische (milieu-), sociale en governance factoren. In de duurzaamheidsrapportering moet informatie worden opgenomen die nodig is om inzicht te krijgen in de effecten van de onderneming op de duurzaamheidskwesties, alsmede informatie die nodig is om te begrijpen hoe duurzaamheidskwesties van invloed zijn op de onderneming (de zogenoemde 'dubbele materialiteit').¹⁹

¹⁴ EER is de Europese Economische Ruimte, de volgende landen behoren tot de EER: alle EU-lidstaten plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland.

¹⁵ Omdat die andere entiteiten buiten de definitie van 'vennootschappen' vallen, zie ook voetnoot 7 hierboven.

¹⁶ Beide in de zin van artikel 1:1 Wft (Wet op het financieel toezicht).

¹⁷ Waarbij als 'dochtermaatschappij' wordt gedefinieerd: een dochtermaatschappij als bedoeld in artikel 2:24a BW in een groep als bedoeld in artikel 2:24b BW, een andere groepsmaatschappij als bedoeld in artikel 2:24b BW of een andere vennootschap of rechtspersoon waarop een moedermaatschappij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft als bedoeld in artikel 2:406 BW.

¹⁸ De CSRD regelt dat de Europese Commissie via een uitvoeringshandeling kan bepalen welke duurzaamheidsrapporteringsstandaarden gelijkwaardig worden geacht (aan ESRS), er zijn op dit moment (nog) geen uitvoeringshandeling(en) en/of gelijkwaardige duurzaamheidsrapporteringsstandaarden.

¹⁹ De rechtspersonen die over duurzaamheid zullen moeten rapporteren vanaf verslagjaar 2026 (zie hierboven categorie c. onder 'Toepassingsgebied'), zullen kunnen volstaan met een duurzaamheidsrapportering die beperkter in omvang is.

Intrekking en aanpassing van andere Besluiten

Bij de inwerkingtreding van het Implementatiebesluit zal tegelijkertijd het huidige Besluit bekendmaking niet-financiële informatie worden ingetrokken. Tevens zullen enkele andere besluiten daarmee worden gewijzigd, zoals onder meer het Besluit inhoud bestuursverslag.

Bovendien zal in het Besluit inhoud bestuursverslag een nieuwe verplichting (art. 3e) worden opgenomen, voor beursgenoteerde en/of grote ondernemingen, om te rapporteren (mededeling te doen) in het bestuursverslag - in de duurzaamheidsrapportering of elders in het bestuursverslag - over de niet-fysieke middelen (ook aangeduid als essentiële immateriële middelen) waarvan het bedrijfsmodel fundamenteel afhangt en die een bron zijn van waardecreatie voor de vennootschap.

3. Wettelijke verankering Implementatiebesluit via nieuw artikel 2:391a BW

Het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering is een algemene maatregel van bestuur met nadere voorschriften voor de inhoud van het bestuursverslag. Dit is wettelijk verankerd door de introductie van artikel 2:391a BW via de op 30 december 2023 in werking getreden Implementatiewet Richtlijn openbaarmaking winstbelasting.²⁶ Dit nieuwe artikel 2:391a BW, dat de leden 5 en 6 van artikel 2:391 BW heeft vervangen, biedt een brede wettelijke grondslag voor algemene maatregelen van bestuur met nadere voorschriften voor de inhoud van het bestuursverslag. Het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering is een voorbeeld van een dergelijke algemene maatregel van bestuur, daarnaast valt bijvoorbeeld te denken aan het Besluit inhoud bestuursverslag of de aanwijzing van de Nederlandse Corporate Governance Code als gedragscode.

---

²⁶ Zie noot 3 en (ook) [RJ-Uiting 2024-14 'Landenrapportage \(country-by-country reporting\) – aanpassing hoofdstuk 500 vanwege 'verslag openbaarmaking winstbelasting'](#)).